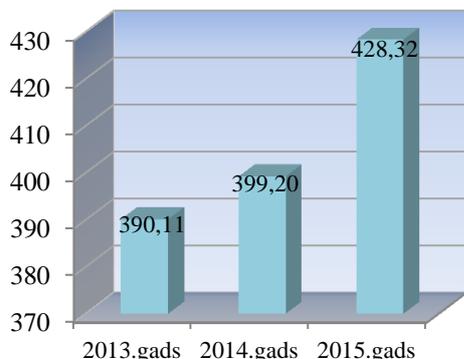

Naftas produktu (degvielas) aprīte 2015.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

milj.EUR 1.attēls

2015.gadā akcīzes nodoklis par naftas produktiem iekasēts **EUR 428,32 milj.** apjomā, kas ir par EUR 29,12 milj. jeb **par 7% vairāk** kā 2014.gadā.

2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, akcīzes nodokļa ieņēmumi palielinājušies:

- par dīzeļdegvielu, ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela un dīzeļdegvielu, kuru izmanto par kurināmo (*turpmāk – dīzeļdegviela*) – par EUR 30,12 milj.

jeb 11%;

- par sašķidrināto naftas gāzi, kuru izmanto kā degvielu (*turpmāk – autogāze*) – par EUR 0,23 milj. jeb 3% (*skatīt 1.pielikumu*).

Vienlaikus samazinājušies:

- par EUR 1,11 milj. jeb 1% svīnu nesaturošo benzīnu, ieskaitot benzīnu, kuram pievienots no lauksaimniecības izejvielām iegūts etilspirts (*turpmāk – benzīns*);

- par EUR 0,01 milj. jeb 30% degvielleļļu, tās aizstājējproduktu un komponentu.

Akcīzes nodokļa ieņēmumus par naftas produktiem 2015.gadā ietekmēja:

- naftas produktu realizācijas apjoma pieaugums (+2%);
- naftas produktu patēriņa struktūras izmaiņas – 2015.gadā, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, pieaudzis dīzeļdegvielas īpatsvars (attiecīgi samazinoties petrolejas īpatsvaram) kopējā patēriņa struktūrā (skatīt 4. nodaļu);
- sākot ar 2015.gada 1.jūliju, dīzeļdegvielai (gāzeļļai) un tādai dīzeļdegvielai (gāzeļļai), kurai pievienota no rapšu sēklām iegūta biodīzeļdegviela un kuru izmanto likuma "Par akcīzes nodokli" 18.panta 5.daļā minētiem mērķiem, noteiktais akcīzes nodoklis EUR 50 par 1000 litriem (skatīt 3.pielikumu).

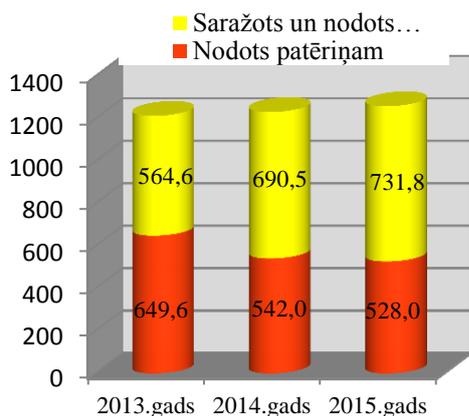
2. Naftas produktu (degvielas) aprītē iesaistītās personas

Latvijā 2015.gada 31.decembrī bija spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) darbībai ar naftas produktiem un/vai biodegvielu:

- apstiprināta noliktavas turētāja darbībai – 84;
- reģistrēta saņēmēja darbībai – 2;
- reģistrēta nosūtītāja darbībai – 49;
- degvielas vairumtirdzniecībai – 35;
- degvielas mazumtirdzniecībai – 121.

3. Naftas produktu (degvielas) nodošana patēriņam Latvijā

(tūkst. tonnas) 2.attēls

2015.gadā kopumā patēriņam Latvijā nodoti naftas produkti (degviela) **1 259,80 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 27,30 tūkst. tonnām jeb par **2% vairāk** kā 2014.gadā.

Palielinājies patēriņam nodotais apjoms:

- dīzeļdegvielai – par 56,77 tūkst. tonnām jeb 7%;
- autogāzei – par 0,48 tūkst. tonnām jeb 1%;
- naftas produktiem, kuri tiek iekļauti grupā „citi” – par 1,32 tūkst. tonnām jeb 20%.

Vienlaikus **samazinājies** patēriņam nodotais daudzums:

- benzīnam – par 1,47 tūkst. tonnām jeb 1%;
- petrolejai (ieskaitot reaktīvo degvielu) – par

25,76 tūkst. tonnām jeb 34%, kas skaidrojams ar to, ka netiek deklarēts naftas produktu aprītes pārskatos reaktīvās degvielas apjoms, kuru no muitas noliktavas gaisa kuģu apgādei piegādā viens komersants;

- degvieļļai – par 1,31 tūkst. tonnām jeb 41%;
- sašķidrinātajai naftas gāzei, kuru izmanto par kurināmo (turpmāk – kurināmā gāze) – par 2,81 tūkst. tonnām jeb 8% (skatīt 2.pielikuma 1.tabulu).

Naftas produktu veids	Nodots patēriņam (tūkst. tonnas)			
	2013.gads	2014.gads	2014.gads	
Benzīns	210,19	204,51	203,04	
Dīzeļdegviela	789,55	849,42	906,19	
Autogāze	51,72	57,14	57,61	

Veicot analīzi pa naftas produktu veidiem, redzams, ka 2015.gadā saglabājas līdzīga tendence kā 2014. un 2013.gadā – patēriņam nodoto naftas produktu struktūra mainās

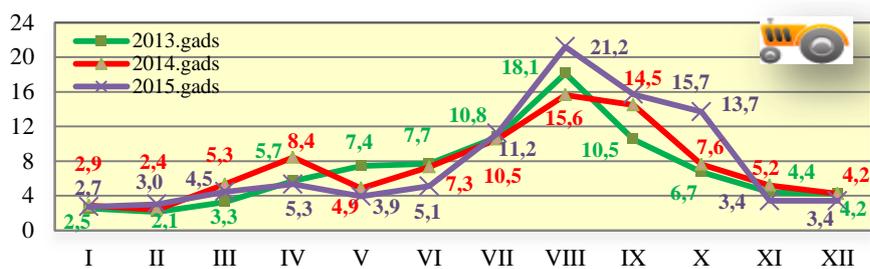
par labu degvielai ar mazāku akcīzes nodokļa likmi.

Līderpozīcijās, vērtējot pēc kopējā patēriņam Latvijā nodotā naftas produktu (degvielas) apjoma, atrodas SIA „Statoil Fuel & Retail Latvia”, SIA „Neste Latvija” un SIA „Lukoil Baltija R”. Piecpadsmit **lielākie komersanti** pēc 2015.gadā kopējā patēriņam Latvijā nodotā naftas produktu (degvielas) apjoma uzskaitīti *4.pielikumā*.

2015.gadā akcīzes preču noliktavās kopumā saražoti, sajaukti, iezīmēti (markēti), apstrādāti, fasēti (turpmāk – saražoti) naftas produkti **1 078,15 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 161,17 tūkst. tonnām jeb 18% vairāk kā 2014.gadā. Saražoto naftas produktu kopējā apjoma pieaugums galvenokārt saistīts ar to, ka šogad par 22% pieaudzis sajauktās dīzeļdegvielas apjoms, kā arī par 14% palielinājies sajauktā benzīna apjoms (skatīt 2.pielikuma 1.1.tabulu).

Lielākā daļa no akcīzes preču noliktavās saražoto naftas produktu apjoma ir nodoti patēriņam Latvijā

Dīzeļdegviela lauksaimniekiem - nodošana patēriņam (tūkst. tonnas) 3.attēls

2015.gadā, realizācijai lauksaimniecības produkcijas ražotājiem nodotas **93,13 tūkst. tonnas** dīzeļdegvielas, kas ir par 4,28 tūkst. tonnām jeb **5% vairāk**

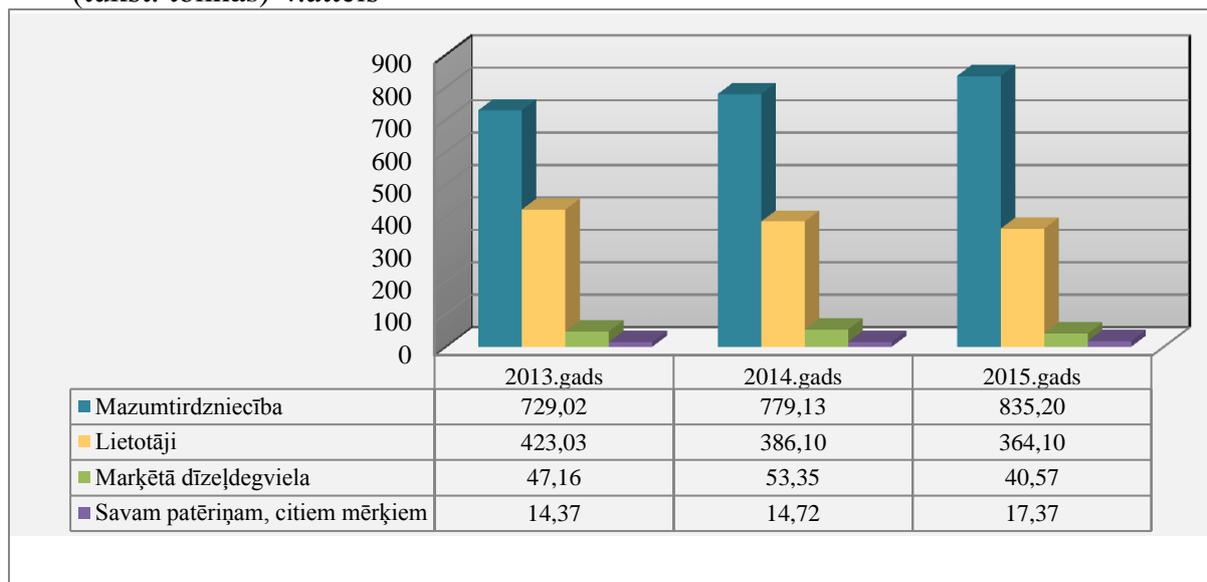
kā 2014.gadā (skatīt 2.pielikuma 1.tabula). 2015.gada augustā, septembrī un oktobrī realizācijai lauksaimniecības produkcijas ražotājiem nodotās dīzeļdegvielas apjoms, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgajiem periodiem, ievērojami pieaudzis, kam iemesls varētu būt lauksaimniecības produkcijas ražotāju vēlēšanās izveidot krājumus dīzeļdegvielai, kura nav iezīmēta (marķēta) (skatīt 3.pielikuma 1.tabulu).

Saskaņā ar likumu "Par akcīzes nodokli", sākot ar 2015.gada 1.jūliju dīzeļdegvielai, kura paredzēta realizācijai lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, tiek piemērota akcīzes nodokļa likme 50 EUR par 1000 litriem dīzeļdegvielas, kā arī 30.oktobrī stājas spēkā likuma norma, kas nosaka, ka, lai varētu piemērot samazināto likmi, dīzeļdegvielai jābūt iezīmētai (marķētai) saskaņā ar likuma 28.pantu.

Kārtību, kādā piemēro likumā "Par akcīzes nodokli" normas, nosaka 2015.gada 14.aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr.194 „Kārtība, kādā piemēro samazināto akcīzes nodokļa likmi iezīmētai (marķētai) dīzeļdegvielai (gāzeļļai), ko izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei un meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī zemes apstrādei zem zivju dīķiem”.

4. Naftas produktu (degvielas) realizācija

(tūkst. tonnas) 4.attēls

2015.gadā kopumā Latvijā realizētas **1 257,23 tūkst. tonnas** naftas produktu (degvielas), kas ir par 23,92 tūkst. tonnām jeb **2% vairāk** kā 2014.gadā. Pieaudzis mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoms un naftas produktu (degvielas) izlietojums savam patēriņam, citiem mērķiem, savukārt samazinājies lietotājiem

vairumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoms, kā arī iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas realizācijas apjoms. Vērtējot pēdējo triju gadu periodu vērojams, ka pieaug mazumtirdzniecībā realizētās degvielas īpatsvars un attiecīgi samazinās lietotājiem vairumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoms.

Vērtējumā pa produktu veidiem – 2015.gadā **palielinājies** realizācijas apjoms dīzeļdegvielai (par 6%), autogāzei (par 1%), degvieleļļai (par 7%) un naftas produktiem, kuri tiek iekļauti grupā „citi” (par 8%). **Samazinājies** realizācijas apjoms benzīnam (par 1%), petrolejai (par 34%), kurināmā gāzei (par 8%) (skatīt 2.pielikuma. 2.tabulu).

Naftas produktu veidu īpatsvars (procentos) kopējā realizēto naftas produktu struktūrā

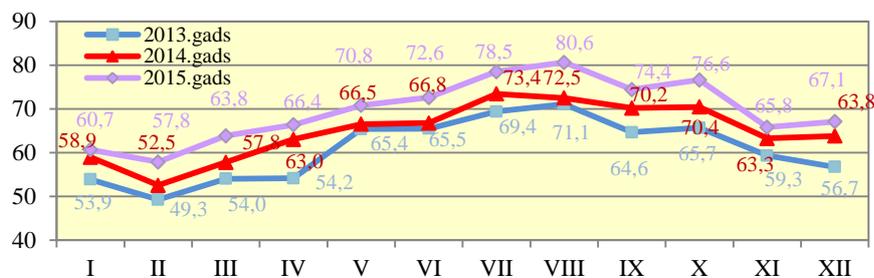
5.attēls

2015.gadā līdzīgi kā iepriekšējos gados, kopējā realizēto naftas produktu struktūrā palielinājies dīzeļdegvielas īpatsvars (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu).

4.1. Naftas produktu mazumtirdzniecība

(tūkst. tonnas) 6.attēls

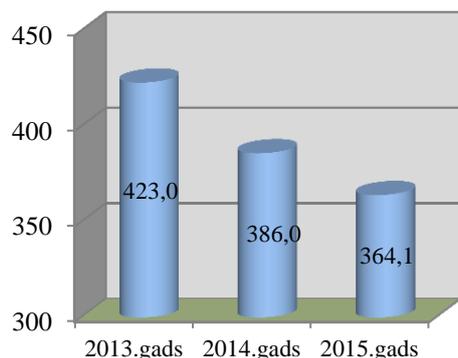

2015.gadā mazumtirdzniecībā kopumā realizētas **835,20 tūkst. tonnas** degvielas, kas ir par **55,98 tūkst. tonnām** jeb **7% vairāk** kā 2014.gadā.

Par **56,68 tūkst. tonnām** jeb **11%** palielinājies mazumtirdzniecībā realizētās dīzeļdegvielas apjoms, savukārt autogāzes un benzīna realizētie apjomi ir samērā līdzīgi kā 2014.gadā. (skatīt 2.pielikuma 2.1.tabulu).

4.pielikumā uzskaitīti **lielākie komersanti** vērtējumā pēc 2015.gadā **mazumtirdzniecībā** realizētā degvielas apjoma. Līderpozīcijās mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoma ziņā līdzīgi kā 2014.gadā atrodas SIA „Statoil Fuel & Retail Latvia”, SIA „Neste Latvija” un SIA „Lukoil Baltija R”, AS „Virši-A” un SIA „East-West-Transit”.

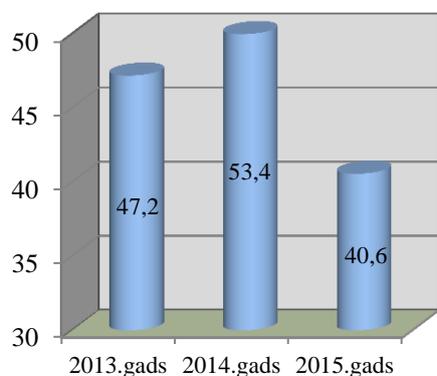
4.2. Naftas produktu (degvielas) realizācija lietotājiem (vairumtirdzniecībā) (tūkst. tonnas) 7.attēls

2015.gadā lietotājiem kopumā realizētas **364,10 tūkst. tonnas** degvielas, kas ir par 21,91 tūkst. tonnām jeb **6% mazāk** kā 2014.gadā. (skatīt 2.pielikuma 2.2.tabulu).

Realizācijas apjoms ievērojami **samazinājies** petrolejai (par 34%), kas skaidrojams ar to, ka netiek uzskaitīts reaktīvās degvielas apjoms, kuru no muitas noliktavas gaisa kuģu apgādei piegādā viens komersants un kura realizētie apjomi netiek attiecīgi deklarēti naftas produktu aprītes pārskatos.

4.3. Marķētās dīzeļdegvielas realizācija (tūkst. tonnas) 8.attēls

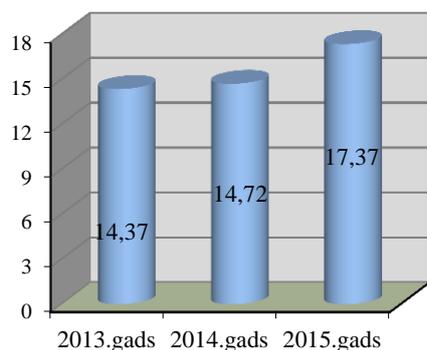

2015.gadā iezīmētā (marķētā) dīzeļdegviela ir realizēta kopumā **40,57 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 12,81 tūkst. tonnām jeb **24% mazāk** kā iepriekšējā gadā.

Realizācijas apjoma samazinājums vērojams juridiskām personām (izmantošanai par kurināmo siltuma ieguvei apkurē vai siltumenerģijas ieguvei produkcijas ražošanas (pārstrādes) tehnoloģiskajā procesā) – par 9,01 tūkst. tonnām jeb 30% un kuģu apgādei par 4,08 tūkst. tonnām jeb 25%, bet palielinājies realizētais apjoms fiziskām personām par 0,04 tūkst. tonnām jeb 1% (skatīt 2.pielikuma

2.3.tabulu).

4.4. Naftas produktu (degvielas) izlietojums savam patēriņam, citiem mērķiem (tūkst. tonnas) 9.attēls

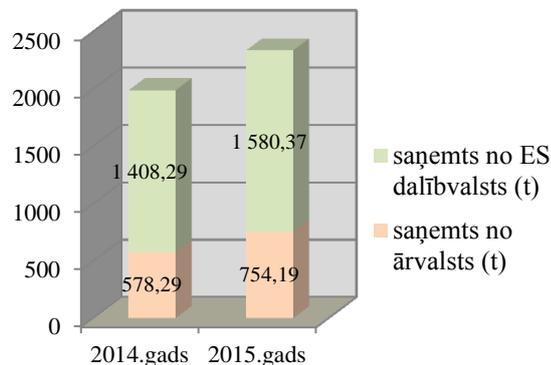

2015.gadā komersanti savam patēriņam un citiem mērķiem (tai skaitā citu preču, kas nav naftas produkti, ražošanai) kopumā izmantojuši naftas produktus **17,37 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 2,65 tūkst. tonnām jeb **18% vairāk** kā 2014.gadā (skatīt 2.pielikuma 2.4.tabulu).

Jāatzīmē, ka ievērojamu daļu (7,46 tūkst. tonnas) no savam patēriņam un citiem mērķiem (tai skaitā citu preču, kas nav naftas produkti, ražošanai) izmantotajiem naftas produktiem veido naftas produkti (smagās eļļas), kuri harmonizētajā preču aprakstīšanas un kodēšanas sistēmā tiek klasificēti ar kombinēto nomenklatūras kodu 27101999 un kuriem ir piemērots atbrīvojums no akcīzes nodokļa.

5. Naftas produktu saņemšana Latvijā un nosūtīšana uz citām ES dalībvalstīm un eksportam

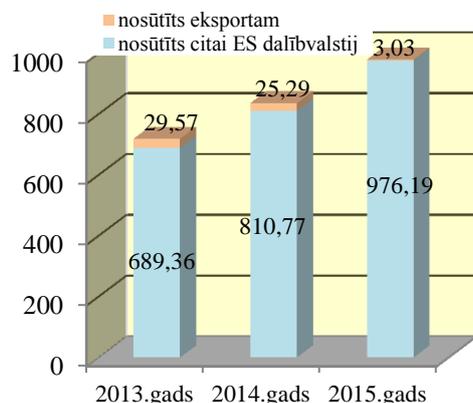
(tūkst. tonnas) 10.attēls

2015.gadā kopumā Latvijā ievesti akcīzes preču noliktavās, reģistrēto saņēmēju noliktavās un importēti realizācijai vairumtirdzniecībā vai izmantošanai savam patēriņam naftas produkti (degviela), to aizstājējprodukti un komponenti **2334,56 tūkst. tonnu** apjomā (t.sk. izejvielas biodīzeļdegvielas ražošanai).

68% no kopējā naftas produktu apjoma tika saņemts no citām ES dalībvalstīm (galvenokārt no Lietuvas, Somijas) un 32% no valstīm, kuras nav ES dalībvalstis (pārsvarā no Baltkrievijas, Krievijas).

(tūkst. tonnas) 11.attēls

2015.gadā komersanti kopumā nosūtījuši naftas produktus (degvielu) **979,22 tūkst. tonnu** apjomā, tai skaitā 976,19 tūkst. tonnas nosūtītas citām Eiropas Savienības dalībvalstīm (visvairāk uz Lietuvu, Poliju) un 3,03 tūkst. tonnas izvestas no akcīzes preču noliktavām to tālākai izvešanai uz trešajām valstīm. 2015.gadā naftas produkti nosūtīti gan piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanas režīmu, gan nosūtot patēriņam Latvijā nodotos naftas produktus.

Nosūtīto naftas produktu apjoms 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, **palielinājies par 143,16 tūkst. tonnām jeb 17%**. Vērtējot pa produktu veidiem, vislielāko īpatsvaru kopējā nosūtīto naftas produktu apjomā veido dīzeļdegviela (76%), sašķidrinātā naftas gāze (12%), biodīzeļdegviela (5%) un benzīns (5%) (skatīt 2.pielikuma 3.tabulu).

Vērtējot pēdējo triju gadu periodu, vērojams, ka katru gadu pieaug no Latvijas akcīzes preču noliktavām nosūtīto naftas produktu apjoms.

Analītiskajā pārskatā un pielikumos, aprēķinot naftas produktu daudzumu tonnās, ir pielietoti sekojoši blīvumi: benzīnam - 0,765 t/m³; petrolejai - 0,78 t/m³; dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³; biodīzeļdegvielai - 0,887 t/m³; marķētai dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³, naftas gāzei - 0,55 t/m³.

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.